

Ifølge myndighedslovens § 27a skal statsamtet tilbyde forældrene og barnet børne- og familiesagkyndig rådgivning og vejledning ved uenighed om forældremyndighed og samvær.

De nærmere regler om rådgivningen er fastsat ved bekendtgørelse nr. 649 af 18. september 1990 om forældremyndighed og samværsret. Ifølge § 13 i bekendtgørelsen skal statsamtet under behandlingen af en sag, hvor der er uenighed om forældremyndighed eller samvær, tilbyde parterne, at de og barnet kan få en tværfaglig børne- og familiesagkyndig rådgivning. Rådgivning kommer navnlig på tale, hvis forældrene har henvendt sig til statsamtet om separation eller skilsmisse eller om opløsning af fælles forældremyndighed. Tilbud skal også fremsættes i anledning af en ansøgning til statsamtet om fri proces til en forældremyndighedssag.

Er der indgivet ansøgning til statsamtet efter myndighedslovens § 24 om fastsættelse, ændring eller ophævelse af samværet, skal statsamtet også tilbyde rådgivning under behandling af samværstvist. Der skal tillige gives tilbud om rådgivning, hvis der fremsættes anmodning om fastsættelse af midlertidigt samvær efter myndighedslovens § 25 under en retssag, og der er uenighed mellem forældrene om spørgsmålet.

Ifølge bekendtgørelsens § 14 om den såkaldt åbne rådgivning kan forældre og børn desuden anmode om rådgivning ved uenighed om forældremyndighed og samvær, selv om statsamtet ikke i forvejen behandler en sag herom.

Rådgivningen er i alle tilfælde frivillig og gennemføres i almindelighed kun, såfremt begge forældre ønsker at deltage.

Udvalget finder, at rådgivningsreglen bør gives en mere fremtrædende placering i loven, og foreslår derfor bestemmelsen udskilt til et særligt kapitel med overskriften »*Børnesagkyndig rådgivning*«. Udvalget foreslår desuden, at det angives direkte i lovteksten, at formålet med den børnesagkyndige rådgivning er at hjælpe parterne til at løse konflikten under hensyn til, hvad der er bedst for barnet. I dag fremgår dette kun af forældremyndighedsbekendtgørelsen.

Udvalget finder ikke grundlag for at foreslå en udvidelse af rådgivningsordningen til at omfatte alle forældremyndigheds- og samværssager, som myndighederne kommer i berøring med. Det drejer sig på årsbasis om ca. 27.000-30.000 sager, herunder ca. 20.000 sager om indgåelse af aftale om fælles forældremyndighed. Kravet om, at der skal være uenighed mellem forældrene som en betingelse for at tilbyde rådgivning, foreslås derfor som udgangspunkt opretholdt.

For at styrke rådgivningen foreslår udvalget dog en ny bestemmelse om, at statsamtet skal kunne tilbyde rådgivning om forældremyndighed og samvær, selv om der ikke er uenighed herom, hvis statsamtet skønner, at der er et særligt behov herfor.

Gennem en ændring af de administrative regler foreslår udvalget yderligere området for rådgivning udvidet. Efter de gældende regler i forældremyndighedsbekendtgørelsen er rådgivning i almindelighed betinget af, at begge parter ønsker at deltage. Udvalget foreslår, at dette princip ændres, således at der indkaldes til rådgivningsmøde, blot én af forældrene er positiv over for et tilbud herom. Selv om kun den ene af forældrene møder til en sådan rådgivning, forudsætter udvalget, at rådgiveren bruger den afsatte tid til en samtale med denne.

Endelig foreslår udvalget, at der indføres en hjemmel i loven til, at statsamtet kan undlade at tilbyde rådgivning, hvis det i det enkelte tilfælde findes unødvendigt eller uhensigtsmæssigt. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis der for nylig forgæves er gennemført rådgivning, eller hvis henvendelsen drejer sig om rene detailspørgsmål vedrørende udøvelsen af samværretten.

Forældremyndighedsudvalget har overvejet, om rådgivningen fremover skal gøres obligatorisk, således at der indføres en pligt for forældrene til at møde. Forældremyndighedsudvalget kan dog ikke gå ind for et sådant forslag, idet formålet med rådgivningen er at få forældrene til at løse deres konflikter, og derfor forudsætter en vis positiv og åben indstilling. Efter udvalgets opfattelse kan ingen tvinges til at deltage aktivt i den dialog, som er det grundlæggende i rådgivningsordningen. Udvalget peger endvidere på, at der - såfremt princippet om frivillighed forlades - er fare for proforma-rådgivning, hvor den ene part møder med forudfattede, ufravigelige opfattelser. Endelig peger udvalget på, at det kan være vanskeligt at sanktionere udeblivelse, bl.a. fordi udeblivelse ikke behøver at være et udslag af manglende interesse for barnet, men kan skyldes andre forhold. Efter udvalgets opfattelse kan tvungen rådgivning således have til følge, at rådgivningsordningen bringes i miskredit, samtidig med at knappe ressourcer optages af parter, der ikke har noget umiddelbart ønske om at medvirke til en løsning af deres problemer.

Samtidig peger udvalget dog på, at det ikke kan udelukkes, at en parts passivitet eller udvist modvilje over for et fremsat rådgivningstilbud efter et konkret skøn vil blive tillagt processuel skadevirkning under en efterfølgende retssag om forældremyndigheden. En modvilje mod at være med i rådgivningen kan, afhængig af de individuelle forhold og baggrunden